

Polska w czasach stalinizmu i „Polski Październik”

Cele lekcji:

Uczeń:

- poprawnie posługuje się terminami: odchylenia prawicowo-nacjonalistyczne, PZPR, system monopartyjny, gospodarka centralnie sterowana, wyścig pracy, PGR, stalinizm, ZMP, SP, SB, socrealizm, trójpodział władzy, „polska droga do socjalizmu”, poznański czerwiec, odwilż październikowa
- określa czas wydarzeń: XII 1948 r. – powstanie PZPR, 22 VII 1952 r. – uchwalenie Konstytucji PRL, 1953 r. – aresztowanie Stefana Wyszyńskiego, 28-30 VI 1956 – poznański czerwiec i X 1956 – wybór Gomułki na I sekretarza PZPR i odwilż październikowa
- omawia rolę postaci: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta, Jakuba Bermana, Hilarego Minca, Konstantego Rokossowskiego, Stefana Wyszyńskiego, Józef Cyrankiewicz
- przedstawia okoliczności powstania PZPR i wymienia członków jej kierownictwa,
- omawia przemiany ustrojowe, gospodarcze, społeczne i kulturowe w Polsce w okresie stalinizmu,
- podaje przykłady sowietyzacji Polski w okresie stalinowskim (kult jednostki, odsunięcie od władzy Władysława Gomułki, sowieckie wpływy w wojsku i administracji państwowej, kolektywizacja, wyścig pracy, socrealizm, konstytucja stalinowska),
- ocenia postanowienia konstytucji stalinowskiej z 1952 r.,
- opisuje przejawy walki komunistów z Kościołem katolickim oraz próby podporządkowania go władzy.,
- wyjaśnia przyczyny, skutki i przebieg wydarzeń poznańskiego czerwca.,
- prezentuje okoliczności dojścia do władzy Władysława Gomułki.,
- omawia przejawy i skutki odwilży październikowej

Metody:

- praca z tekstem podręcznika,
- elementy wykładu,
- film Prymas Stefan Wyszyński Trzy Lata z Tysiąclecia
- praca z domeną epodreczniki.pl

Formy pracy:

- indywidualna,
- praca pod kierunkiem nauczyciela

Środki dydaktyczne:

- podręcznik „Wczoraj i dziś 8” (s. 176–181),
- karta pracy „Polska w czasach stalinizmu i Polski Październik”.

Przebieg lekcji:

Faza wprowadzająca

1. Czynności organizacyjne: sprawdzenie obecności i podanie tematu lekcji.
2. Zapisanie w zeszytach punktów lekcji.
3. Na polecenie nauczyciela uczniowie przypominają cechy ustroju ZSRS w okresie rządów Józefa Stalina: kult jednostki, terror, rolę propagandy, nacjonalizację, kolektywizację, industrializację, gospodarkę planową.
4. Prowadzący przedstawia cel lekcji: poznanie wydarzeń i procesów prowadzących do sowietyzacji Polski i zmian w Polsce po śmierci Stalina.

Faza realizacyjna

1. Podczas rozmowy kierowanej nauczyciel przypomina wydarzenia, które doprowadziły do przejęcia władzy w Polsce przez komunistów.
2. Prowadzący dzieli klasę na 3 grupy, którym prosi uczniów o zapoznanie się z wybranymi fragmentami materiału i przygotowanie odpowiedzi na pytania w *Materiałach dla ucznia*. Wyjaśnia, że zadaniem zespołów będzie opracowanie odpowiedzi na podane pytania. Czas przeznaczony na wykonanie zadań to 10 minut. Po upływie wyznaczonego czasu 1 uczeń z grupy przedstawia efekty swojej pracy.
3. Prowadzący przedstawia uczniom wydarzenia „poznańskiego czerwca”, następnie omawia drogę Władysława Gomułki w dojściu do władzy i prezentuje zagadnienia związane z tzw. „polską drogą do komunizmu”

Faza podsumowująca

Na zakończenie lekcji nauczyciel pomaga uczniom w sformułowaniu haseł w taki sposób, aby trafnie podsumowywały dane zagadnienie.

Zadanie domowe

Wykonaj – obowiązkowo przesłane do zakładki materiały na zadanie karty pracy nr 2 – termin do 8.04

(środa)– wyślij odp. na adres sekdan44@gmail.com

Proszę o zapoznanie się z prezentacją multimedialną na stronie epodreczniki.pl - pt. „Okres stalinizmu w Polsce”

Zdanie do zeszytu – wybierz jedną z grup I-II-III i odpowiedz na pytania do zeszytu.

Youtube – film Prymas Stefan Wyszyński Trzy Lata z Tysiąclecia

Materiały dla ucznia

Przykładowe pytania dla grup do zagadnienia „Stalinizm w Polsce”

Zadanie dla grupy I

Na podstawie tekstów *Stalinizm w Polsce* i *Socrealizm* ze s. 178–179 oraz infografiki *Stalinizm w Polsce* ze s. 180 przygotujcie odpowiedzi na pytania:

- Jakie były przejawy kultu jednostki w Polsce? Podajcie przykłady.
- Czym był i jakiemu celowi służył socrealizm?
- W jaki sposób komuniści starali się kształtować postawy młodzieży?

Zadanie dla grupy II

Na podstawie tekstów *Przemiany gospodarczo-społeczne* i *Próba kolektywizacji* ze s. 177–178 podręcznika przygotujcie odpowiedzi na pytania:

- Na czym polegał system centralnego sterowania?
- Jakie były założenia i skutki planu sześcioletniego?
- Jaki cel miały próby kolektywizacji w Polsce? Jaka była skuteczność tych działań?

Zadanie dla grupy III

Na podstawie tekstu *Walka z Kościołem katolickim* ze s. 181 podręcznika przygotujcie odpowiedzi na pytania:

- Jakie były warunki porozumienia zawartego przez władze z Kościołem katolickim w 1950 r.?
- Jaki cel miały represje stosowane przez władze wobec Kościoła?
- Jakiego rodzaju prześladowania Kościoła wystąpiły w czasach stalinowskich?